

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema ovog rješenja.

Broj UP/I 03-26-1-54-4/21
29. juna 2022. godine
Istočno Sarajevo

Predsjedavajuća
Vijeća za državnu pomoć BiH
Dr. **Radmila Čičković**, s. r.

Na temelju članka 12. stavak (7) i članka 18. stavak (3) Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/12 i 39/20), te članka 193. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), rješavajući u postupku *ex post* kontrole usklađenosti državne potpore s propisima o državnoj potpori, pokrenutom na temelju prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne potpore u obliku garancije korisniku Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a.d. Trebinje - Zavisno poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica, Vijeće za državnu potporu Bosne i Hercegovine na 121. sjednici, održanoj 29. lipnja 2022. godine, donijelo je sljedeće

RJEŠENJE

1. Utvrđuje se da državna potpora dodijeljena u obliku garancije Republike Srpske korisniku MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica nije sukladno Zakonu o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini.
2. Nalaze se Ministarstvu financija i Ministarstvu energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davateljima državne potpore, da u roku od 90 dana od dana primitka ovoga Rješenja otklone nepravilnosti utvrđene u točki 4. obrazloženja ovoga Rješenja, odnosno da obračunaju i naplate tržišnu premiju za predmetnu garanciju od korisnika državne potpore iz točke 1. dispozitiva ovoga Rješenja i Vijeću dostave dokaz o izvršenoj uplati.
3. Ako davatelji državne potpore ne postupe po zahtjevu iz točke 2. dispozitiva ovoga Rješenja, Vijeće će donijeti negativnu odluku i utvrditi obvezu povrata nezakonito dodijeljene državne potpore.
4. Ovo Rješenje bit će objavljeno u "Službenom glasniku BiH", službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

1. Zahtjev za pokretanje postupka

Vijeće za državnu potporu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vijeće) zaprimilo je 22.6.2021. godine pod brojem UP/I 03-26-1-77-1/21 prijavu Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne potpore u obliku garancije Republike Srpske korisniku Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - Zavisno poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica.

U smislu članka 14. stavak (1) Zakona o sustavu državne potpore u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon), Ministarstvo financija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno mišljenje, broj 06.10/421-237-1/21 od 1.6.2021. godine, na prijavu državne potpore Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, te u privitku, shodno odredbi članka 12. stavak (2) Zakona, dostavilo Vijeću Obrazac za prijavu državne potpore Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske.

Uz Obrazac za prijavu državne potpore (u daljnjem tekstu: Obrazac prijave), podnositelj je dostavio preslike sljedeće dokumentacije:

- Odluke Vlade Republike Srpske o davanju suglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj 04/1-012-2-1428/21 od 13.5.2021. godine,
- Zahtjeva MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a.d. Banja Luka, broj 5434/21 od 11.5.2021. godine,
- Odluke Skupštine akcionara MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica javnom ponudom, broj SA - 1180-4/21 od 5.3.2021. godine,
- Zaključka Odbora za reviziju ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj OR-6720-3/20 od 25. 12. 2020. godine,
- Zapisnika 51. izvanredne sjednice Skupštine akcionara ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj SA - 1180/21 od 5.3.2021. godine,
- Odluke Nadzornog odbora ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica, broj NO - 6730-3/20 od 25.12.2020. godine,
- Odluke Nadzornog odbora ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka o izmjeni i dopuni Odluke o dugoročnom zaduženju prvom emisijom obveznica javnom ponudom, broj NO - 5450/20 od 11.5.2021. godine,
- Procjene finansijskog stanja ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u vezi s dugoročnim zaduženjem prvom emisijom obveznica javnom ponudom iz travnja 2021. godine (Ekonomski institut a. d. Banja Luka),
- Projekcije finansijskih izvješća, bilance stanja i uspjeha, te bilance novčanih tokova za razdoblje izdavanja garancije,
- Odluke Vlade Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara Akcijskog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka u MH "ERS" MP a. d. Trebinje o davanju suglasnosti MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za prvu emisiju obveznica javnom ponudom, ukupne nominalne vrijednosti 40.000.000,00 KM, broj 04/1-012-2-563/21 od 25.2.2021. godine,
- Odluke o izmjeni Odluke Vlade Republike Srpske u funkciji Skupštine akcionara Akcijskog fonda Republike Srpske a. d. Banja Luka u MH "ERS" MP a. d. Trebinje o davanju suglasnosti MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za prvu emisiju obveznica javnom ponudom, ukupne nominalne vrijednosti 40.000.000,00 KM, broj 04/1-012-2-957/21 od 1.4.2021. godine, i
- Bilance stanja, uspjeha i tokova gotovine MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za 2019. i 2020. godinu.

Uvidom u podnesenu prijavu Vijeće je utvrdilo da je ona nepravilna jer su dostavljene neovjerene preslike dokumenata, što nije sukladno članku 2. stavak (4) Odluke o postupcima i obrascima za podnošenje obavijesti o državnoj potpori i praćenje državne potpore ("Službeni glasnik BiH", broj 64/13) i članku 5. stavak (2) Uredbe o načinu i procedurama prijavljivanja državne potpore u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 105/13), kojim je propisano kako je davatelj državne potpore dužan uz podnesenu prijavu (obavijest) priložiti sve neophodne dokumente

ili ovjerene preslike dokumenata kojima se potvrđuje ispravnost podataka navedenih u prijavi.

Također, Vijeće je iz navedenoga Obrasca prijave i prateće dokumentacije zaključilo da je navedena prijava i nepotpuna, jer ne sadrži sve dokumente neophodne za njenu ocjenu i donošenje odluke sukladno članku 12. stavak (3) Zakona.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je putem Ministarstva financija Republike Srpske zatražilo od Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske dopunu predmetne prijave državne potpore aktom broj UP/I 03-26-1-77-2/21 od 6.7.2021. godine.

Dana 28.9.2021. godine Ministarstvo financija Republike Srpske je aktom broj 06.10/421-237-2/21 od 23.9.2021. godine dostavilo dopise Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, akt broj 05.05/052-2140-2/21 od 28.7.2021. godine i akt broj 05.05/052-2140-3/21 od 4.8.2021. godine, u privitku kojih je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- Garancija Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine,
- Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obveza po osnovi Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21, za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, zaključen 3. 8. 2021. godine između Ministarstva financija i Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davatelja garancije, s jedne strane, i MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, kao emitenta, s druge strane, i
- ovjerene preslike dokumenata dostavljenih uz prijavu državne potpore od 22. 6. 2021. godine.

2. Primijenjeni propisi

Osim odredaba Zakona, Vijeće je u postupku primijenilo i odredbe Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj ("Službeni glasnik RS", broj 111/20), Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik RS", broj 68/20), Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", br. 71/12, 52/14, 114/17, 131/20 i 28/21) i Uredbe o postupku izdavanja garancija Republike Srpske ("Službeni glasnik RS", broj 131/20), te u svrhu poređenja propise Europske unije iz područja državne potpore.

Sukladno odredbi članka 4. stavak (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj kojom je propisano da se državna potpora može dodijeliti ako program (shema) ili pojedinačni projekt državne potpore ispunjava uvjete iz ove Uredbe i članka 71. stavak 2. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 5/08 - izdanje Međunarodni ugovori) (u daljnjem tekstu: SSP), Vijeće je obvezno prilikom ocjene zahtjeva za dodjelu državne potpore primijeniti ne samo pravo BiH nego na odgovarajući način primijeniti i kriterije i uvjete koji proizlaze iz primjene pravila tržišnoga natjecanja koja važe u Zajednici i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice. Osim Uredbom o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, obveza primjene navedenih kriterija i uvjeta Vijeću je propisana odredbom članka 71. stavak 1. točka c) SSP-a koji glasi: Tržišno natjecanje i druge gospodarske odredbe "1. Sljedeće je nespojivo s pravilnom primjenom ovoga Sporazuma, u mjeri u kojoj može utjecati na trgovinu između Zajednice i Bosne i Hercegovine: (c) svaka državna potpora kojom se narušava ili prijeti narušavanjem tržišnoga natjecanja davanjem prednosti određenim poduzećima ili određenim proizvodima", te stavkom 2. istoga članka koji glasi: "2. Svako postupanje suprotno ovome članku ocjenjivat će se na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila tržišnoga natjecanja koja vrijede u Zajednici, osobito čl. 81., 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Europske

zajednice (u daljnjem tekstu: Ugovor o EZ) i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice."

Kako odredbama Zakona i Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj nisu detaljno obrazloženi kriteriji i uvjeti iz pojma/definicije državne potpore, te kriteriji i uvjeti za dodjelu državne potpore u obliku garancija, Vijeće je u konkretnom slučaju u svrhu poređenja, shodno članku 71. stavak 2. SSP-a, uzelo u obzir i sljedeće propise Europske unije:

- Obavijest Komisije o pojmu državne potpore iz članka 107. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije ("Službeni list Europske unije", serija C, broj 262/1, 19.7.2016.) [u daljnjem tekstu: Obavijest Komisije (2016/C 262/01)] i
- Obavijest Komisije o primjeni čl. 87. i 88. Ugovora o Europskoj zajednici u području državne potpore u obliku garancija ("Službeni list Europske unije", serija C, broj 155, 20. 6. 2008) [u daljnjem tekstu: Obavijest Komisije (2008/C 155/02)].

3. Utvrđivanje činjenica

Na temelju dostavljenih podataka, Vijeće je u postupku utvrdilo sljedeće:

3.1. Predmet prijave državne potpore

Predmet prijave je odobrenje državne potpore u obliku garancije korisniku Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - Zavisno poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica u iznosu od 32.753.768,74 KM.

3.2. Davatelji i korisnik državne potpore

Shodno Garanciji Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine (u daljnjem tekstu: Garancija), Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske su garanti, tj. davatelji predmetne garancije te, sukladno tome, predstavljaju davatelje državne potpore u smislu članka 3. stavak (2) Zakona.

Korisnik državne potpore, u smislu članka 3. stavak (3) Zakona, u konkretnom slučaju je Mješoviti holding "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - Zavisno poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka (u daljnjem tekstu: ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka), s obzirom na to da Garancijom koju su izdali Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske garantiraju ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka neopozivo i bezuvjetno plaćanje svih dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica navedenoga emitenta.

3.3. Opis elemenata garancije i pratećih akata

Sukladno Garanciji koju su izdala navedena ministarstva Vlade Republike Srpske u ime Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica emitenta MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, garantira se neopozivo i bezuvjetno plaćanje svih dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta, pod sljedećim uvjetima:

- vrijednost emisije obveznica: 27.436.000,00 KM,
- broj obveznica koje se emitiraju: 27.436,
- nominalna vrijednost po obveznici: 1000,00 KM,
- kamatna stopa na godišnjoj razini: 3,5%,
- rok dospijeca: 10 godina,
- isplata glavnice i pripadajuće kamate u jednakim anuitetima - polugodišnje,
- valutna klauzula: euro,
- iznos garancije: 32.753.768,74 KM.

Shodno točki 2. Garancije, njezin korisnik je Centralni registar vrijednosnih papira Republike Srpske kao platni agent emisije predmetnih obveznica.

Sukladno točki 5. Garancije, Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske kao garanti neopozivo i bezuvjetno garantiraju plaćanje neplaćenih obveza po osnovi dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta do ukupnog iznosa od 32.753.768,74 KM, bez prigovora bilo koje vrste, po primitku prvoga pisanog poziva, odnosno do iznosa navedenoga u zahtjevu za plaćanje po Garanciji, kada je korisnik utvrdio da emitent (ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka) nije izvršio svoju obvezu uplate anuiteta.

Točkom 6. predmetne Garancije propisano je kako će, u slučaju dospjelog i neplaćenog anuiteta od emitenta (ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka), garanti (Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske), nakon što utvrde da je zahtjev za plaćanje utemeljen, platiti dospjele neplaćene obveze po osnovi dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta iz proračuna Republike Srpske u roku od najviše 15 radnih dana od dana primitka prvoga pisanog poziva korisnika garancije (Centralni registar vrijednosnih papira Republike Srpske), za sve vrijeme trajanja garancije.

Rok važnosti Garancije je 30 dana od dana dospjeća posljednjeg anuiteta, odnosno do konačnog izmirenja svih obveza iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta i ona je neopoziva u navedenom roku važnosti ove Garancije.

Namjena dugoročnog zaduženja emisijom obveznica, definirana u točki 4. Garancije, jeste refinanciranje postojećega duga, odnosno izmirenje dijela dugoročnih kreditnih obveza osiguranih za Projekt "Toshiba" i izgradnju dalekovoda, financiranje prenesenih obveza prema proračunu Republike Srpske i prenesenih obveza prema dobavljačima.

Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obveza po osnovi Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21, za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, zaključen 3.8.2021. godine između Ministarstva financija i Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davatelja garancije, s jedne strane, i MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, kao emitenta, s druge strane (u daljnjem tekstu: Ugovor), emitent se obvezao sredstva dobivena emisijom obveznica koristiti isključivo za namjene definirane Odlukom Vlade Republike Srpske o davanju suglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj 04/1-012-2-1428/21 od 13.5.2021. godine, i točkom 4. Garancije.

Emitent (ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka), sukladno članku 7. Ugovora, dužan je Ministarstvu financija, kao instrument osiguranja izdane garancije, dostaviti 20 bjanko vlastitih mjenica s naznakom "bez protesta" s mjeničnim izjavama i 21 bjanko potpisan i ovjeren nalog za prijenos sredstava s izjavama o blokadi računa emitenta potpisanim i ovjerenim od ovlaštene osobe, spisak otvorenih računa u poslovnim bankama i ovjerene preslike kartona deponiranih potpisa.

3.4. Pravna osnova za izdavanje garancije

Pravna osnova za izdavanje garancije sadržana je u odredbama Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske. Shodno članku 38. navedenoga Zakona, garancija Republike Srpske predstavlja njenu potencijalnu obvezu koja postaje stvarna obveza u slučaju kada zajmoprimatelj nije izvršio otplatu obveze, sukladno uvjetima iz kreditnoga sporazuma, i ako su ispunjeni uvjeti iz garancije, mora biti izdana u pisanome obliku i u trenutku dospjelosti na naplatu, sukladno uvjetima iz garancije, postaje dug Republike Srpske. Dalje, člankom 41. stavak 3. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske propisano je da se odlukom Vlade imenuje ovlašteni potpisnik koji u ime Republike Srpske potpisuje garanciju,

sukladno odredbama ovoga Zakona, dok je člankom 42. istoga Zakona određeno da se garancije Republike Srpske mogu izdati kreditoru ili zajmodavatelju za garantiranje obveza nastalih zaduženjem jedinica lokalne samouprave, fondova socijalne sigurnosti, Investicijsko-razvojne banke Republike Srpske i fondova kojima ona upravlja, kao i javnih poduzeća i institucija javnoga sektora, u vezi s financiranjem kapitalnih investicija koje služe u javne svrhe.

Također, pravnu osnovu u konkretnome slučaju predstavljaju i Uredba o postupku izdavanja garancija Republike Srpske i Odluka Vlade Republike Srpske o davanju suglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, broj 04/1-012-2-1428/21 od 13.5.2021. godine (u daljnjem tekstu: Odluka Vlade Republike Srpske).

Naime, Vlada Republike Srpske je navedenom Odlukom dala suglasnost za izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u iznosu od 47.752.979,65 KM, a u svrhu refinanciranja postojećega duga, odnosno izmirenja dijela dugoročnih kreditnih obveza osiguranih za Projekt "Toshiba" i izgradnju dalekovoda, financiranje prenesenih obveza prema proračunu Republike Srpske i prenesenih obveza prema dobavljačima i ovlastila ministra financija i ministra energetike i rudarstva da potpišu Garanciju i Ugovor o reguliranju međusobnih prava i obveza po osnovi Garancije Republike Srpske.

Uzimajući u obzir navedeno, utvrđeno je kako su Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske izdali predmetnu Garanciju sukladno odredbama Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Republike Srpske, Uredbi o postupku izdavanja garancija Republike Srpske i Odluci Vlade Republike Srpske.

3.5. Opis, djelatnost, vlasnička struktura i financijsko stanje ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka

Odlukom JMDP "Elektroprivreda Republike Srpske" od 17. 8. 1992. godine osnovano je Zavisno državno poduzeće "Elektrokrajina" p. o. Banja Luka. Na temelju odredaba Zakona o privatizaciji državnog kapitala u poduzećima, Elektrokrajina se 14. 9. 2005. godine transformirala u akcionarsko društvo u većinskom vlasništvu Mješovitog holdinga "Elektroprivreda Republike Srpske" a. d. Trebinje. Društvo je povezano u MH "Elektroprivreda Republike Srpske" a. d. Trebinje zajedno s ostalim poduzećima koja obavljaju elektroenergetsku djelatnost u Republici Srpskoj u kojima Matično poduzeće ima većinsko učešće u kapitalu.

Gospodarski subjekt ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u pravnome prometu posluje pod nazivom: Zavisno poduzeće "Elektrokrajina" akcionarsko društvo Banja Luka, skraćeni naziv: ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, adresa: Kralja Petra I. Karadorđevića 95, 78000 Banja Luka, JIB 4400855640000 i matični broj jedinstvenog registra: 1074440.

Zavisno poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka obavlja djelatnost distribucije električne energije (operatera distributivnog sustava) na području gradova Banja Luka, Prijedor, Gradiška i 18 općina Republike Srpske - Čelinac, Kotor-Varoš, Kneževo, Novi Grad, Kostajnica, Krupa na Uni, Kozarska Dubica, Srbac, Laktaši, Prnjavor, Mrkonjić-Grad, Šipovo, Ribnik, Oštra Luka, Drinić, Istočni Drvar, Kupres i Jezero, sukladno Dozvoli Regulatornog povjerenstva za energetiku Republike Srpske za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, broj 01-351-04-1/10-3/19. Navedenu Dozvolu izdalo je Regulatorno povjerenstvo za energetiku Republike Srpske (u daljnjem tekstu: RERS) Rješenjem o izdavanju dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, broj 01-351-9/19/R-131-304 od 26.12.2019. godine, shodno odredbama članka 23. točka 5. i članka 53. tada važećeg Zakona o električnoj energiji ("Službeni glasnik RS", br. 8/08, 34/09, 92/09 i 1/11).

Dozvola za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije izdana je ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka s rokom važenja od pet godina, počev od 28.12.2019. godine.

Shodno navedenoj Dozvoli, ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka dužno je obavljati djelatnost distribucije električne energije kao operater distributivnog sustava u sustavu obveze javne usluge. Također, ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka ima pravo naplatiti korištenje distributivne mreže prema odobrenoj tarifi na temelju Pravilnika o tarifnoj metodologiji i tarifnom postupku.

Sukladno točki 6.10. predmetne Dozvole, ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka obvezno je ugovorom regulirati međusobne odnose s neovisnim operaterom sustava, prijenosnom kompanijom, opskrbljivačima/trgovcima, proizvođačima čiji su elektroenergetski objekti priključeni na distributivnu mrežu i krajnjim kupcima.

Shodno točki 6.25. Dozvole, korisnik Dozvole dužan je osigurati funkcionalno i računovodstveno razdvajanje djelatnosti distribucije električne energije od djelatnosti snabdijevanja kupaca električnom energijom u sustavu obveze javne usluge i ostalih djelatnosti, zatim osigurati pravno razdvajanje djelatnosti distribucije električne energije od djelatnosti snabdijevanja kvalificiranih kupaca električnom energijom, te osigurati odvojene računovodstvene evidencije za djelatnost distribucije električne energije od ostalih djelatnosti i primjenjivati Jedinstveni regulatorni kontni plan, a sve s ciljem učinkovitog reguliranja cijena i tarifa u sustavu obveze javne usluge.

Točkom 8.3. Dozvole propisano je da se u razdoblju važenja izdana dozvola može prenijeti na treću osobu ako korisnik Dozvole proda svoj posao ili ako traži prijenos svoje dozvole ili kontroliranog (upravljačkog) interesa na tu osobu uz suglasnosti za prijenos RERS-a.

Sukladno odredbama toč. 8.4. i 8.5. Dozvole, RERS može poništiti i oduzeti izdanu dozvolu.

Shodno odredbama Zakona o električnoj energiji, koji je na snazi od 1.1.2021. godine, i Odluci Vlade Republike Srpske, ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka je 1.4.2021. godine prestalo

Financijsko stanje

Iz akata poduzeća "Elektrokrajina" a.d. Banja Luka konstatiramo kako je riječ o akcionarskom društvu koje se, s obzirom na broj zaposlenih djelatnika, ukupan godišnji prihod i ukupnu vrijednost poslovne imovine, ne može smatrati ni malim ni srednjim poduzećem. Imajući u vidu navedene pojmove, sukladno članku 2. Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, konstatiramo kako je poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka veliko poduzeće.

Na strani 25. Uredbe u naslovu 4. Državna potpora za sanaciju i restrukturiranje gospodarskih subjekata, podnaslov 4.1. Državna potpora gospodarskom subjektu u teškoćama, člankom 29. određen je pojam gospodarskog subjekta u teškoćama. Kako smo gore u tekstu konstatirali da je prema članku 2. stavak (8) Uredbe poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka veliko poduzeće, to je člankom 29. stavak (1) ("Gospodarski subjekt je u teškoćama ako je bez državne intervencije gotovo izvjestan prestanak njegovog poslovanja u kratkoročnom ili dugoročnom razdoblju i za koji važi najmanje jedna od sljedećih okolnosti:") točka 4. propisano kako se smatra da je veliko poduzeće u poteškoćama u slučaju "ako je velikom gospodarskom subjektu tijekom posljednje dvije godine:

1. iznos knjigovodstvenog duga i kapitala gospodarskog subjekta bio veći od 7,5 i
2. EBITDA koeficijent pokriva kamata gospodarskog subjekta bio niži od 1,0."

Tablica 1: Obračun iznosa knjigovodstvenog duga i kapitala poduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka na temelju godišnjih financijskih izvješća (u KM) prema podacima APIF-a Banja Luka

Godina	Dugoročne obveze (1)	Kratkoročne obveze (2)	Ukupne obveze (3) = (1) + (2)	Kapital (4)	Omjer knjigovodstvenog duga i kapitala (5) = (3) / (4)	Ispunjenost prvog uvjeta iz Uredbe ¹ [(5) > 7,5]
2019.	75.580.896	140.063.200	215.644.096	294.269.685	0,73	NE
2020.	75.165.145	162.131.107	237.296.252	213.303.426	1,11	NE

Izvor: Na temelju financijskih izvješća poduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka prema podacima APIF-a Banja Luka

Na temelju iskazanih izračuna iz Tablice broj 1, za obje posmatrane godine omjer knjigovodstvenog duga i kapitala bio je ispod 7,50.

Tablica 2: Obračun EBITDA koeficijenta pokriva kamata poduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka na temelju godišnjih financijskih izvješća

Godina	EBITDA (1)	Rashodi kamata (pozicija 240) (2)	EBITDA koeficijent pokriva kamata (3) = (1) / (2)	Ispunjenost drugog uvjeta iz Uredbe ² [(3) < 1]
2019.	18.441.366	2.040.339	9,038	NE
2020.	3.164.403	1.683.924	1,879	NE

¹ Ako je velikom gospodarskom subjektu tijekom posljednje dvije godine iznos knjigovodstvenog duga i kapitala bio veći od 7,5

² Ako je velikom gospodarskom subjektu tijekom posljednje dvije godine EBITDA koeficijent pokriva kamata gospodarskoga subjekta bio niži od 1,0

obavljati djelatnost opskrbe električnom energijom krajnjih potrošača i postalo operater distributivnog sustava (ODS), a ulogu opskrbljivača preuzeo je MH "ERS" - Matično poduzeće a. d. Trebinje.

Naime, sukladno članku 49. stavak (5) Zakona o električnoj energiji, operateru distributivnog sustava nije dopušteno trgovanje električnom energijom, osim kupoprodaje za pokrivanje gubitaka u distributivnoj mreži i energije debalansa za ove svrhe, a, sukladno stavku (6) istoga članka, operateru distributivnog sustava nije dopušteno poduzimanje mjera koje dovode do narušavanja tržišnog natjecanja.

Člankom 46. stavak (2) Zakona o električnoj energiji propisano je kako je operater distributivnog sustava pravna osoba koja posjeduje potrebnu dozvolu i koja je odgovorna za rad, upravljanje, održavanje, razvoj i izgradnju distributivnog sustava na određenom geografskom području i, gdje je to moguće, njegovih međuveza s drugim sustavima, te za osiguranje dugotrajne sposobnosti sustava da zadovolji razumnu potražnju za distribucijom električne energije.

Shodno odredbi članka 49. stavak (2) Zakona o električnoj energiji, operater distributivnog sustava obavlja djelatnost distribucije i upravljanja distributivnim sustavom sukladno uvjetima iz dozvole za obavljanje djelatnosti.

Člankom 12. stavak (2) Zakona o električnoj energiji propisano je kako se elektroenergetska djelatnost distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sustavom obavlja kao javna usluga prema uvjetima uređenim ovim Zakonom.

Sukladno odredbi članka 54. Zakona o električnoj energiji, operater distributivnog sustava ostvaruje prihode potrebne za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sustavom po osnovi:

- 1) naknade za korištenje distributivne mreže (distributivna mrežna tarifa),
- 2) naknade za priključenje na distributivnu mrežu,
- 3) naknade za pružanje nestandardnih usluga korisnicima distributivnog sustava.

Izvor: Na temelju finansijskih izvješća poduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka

EBITDA (engl. *Earnings Before, Interest, Taxes, Depreciation and Amortization*) je dobitak prije kamate, poreza i amortizacije

EBITDA = dobit prije kamata i poreza (EBIT ili operativna dobit) + amortizacija

OPERATIVNA DOBIT = POSLOVNI PRIHODI - POSLOVNI RASHODI, tj.

EBITDA = (POSLOVNI PRIHODI - POSLOVNI RASHODI) + AMORTIZACIJA

$EBITDA_{2019} = 201$ (poslovni prihodi) - 216 (poslovni rashodi) + 224 (amortizacija) = $220.239.772 - 223.151.415 + 21.353.009 = 18.441.366$

$EBITDA_{2020} = 201$ (poslovni prihodi) - 216 (poslovni rashodi) + 224 (amortizacija) = $176.332.473 - 195.016.554 + 21.848.484 = 3.164.403$

Na temelju prikazanih proračuna urađenih na osnovi godišnjih finansijskih izvješća za 2019. i 2020. poduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za obje posmatrane godine, EBITDA koeficijent pokriva kamata poduzeća "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka bio je iznad 1.

Pri analizi gospodarskoga subjekta u teškoćama, na njega se primjenjuje članak 29. stavak (1) točka 4) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, te prema istome za poduzeće toga statusa ne smatra se da je u teškoćama jer nisu ispunjena sljedeća dva kumulativna uvjeta: da mu je tijekom posljednje dvije godine iznos knjigovodstvenoga duga i kapitala veći od 7,5 i EBITDA koeficijent pokriva kamata niži od 1.

U vrijeme vršenja procjene poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka ne ispunjava uvjete za bilo koji od dva finansijska parametra da bi se smatralo da je u finansijskim poteškoćama onako kako je to propisano Uredbom o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Zaključujemo da u vrijeme vršenja procjene poduzeće "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka nije u teškoćama.

3.6. Obrazloženje prijave državne potpore

Podnositelj predmetne prijave, Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske, u Obrascu prijave naveo je kako u konkretnome slučaju dodjele garancije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka nema narušavanja tržišnog natjecanja zato što ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka kao operater distributivnog sustava obavlja djelatnost koja nije liberalizirana i otvorena za tržišno natjecanje, jer je riječ o prirodnom monopolu gdje ne postoji mogućnost za stvaranje konkurentskih uvjeta na tržištu.

Navedeno stajalište podnositelj prijave obrazlaže u točki 17. Obrasca prijave navodeći kako je, shodno odredbama Zakona o električnoj energiji i odgovarajućim aktima Vlade Republike Srpske od 1.4.2021. godine, u Republici Srpskoj tržišna djelatnost opskrbe odvojena od elektrodistribucije, te da se operateri distributivnog sustava mogu baviti isključivo djelatnošću distribucije i da više ne obavljaju ni jednu tržišnu djelatnost, pozivajući se na članak 49. st. (5) i (6) Zakona o električnoj energiji kojim je propisano kako operateru distributivnog sustava nije dopušteno trgovanje električnom energijom, osim kupoprodaje za pokrivanje gubitaka u distributivnoj mreži i energije debalansa za ove svrhe, te da poduzima mjere koje dovode do narušavanja tržišnog natjecanja.

3.7. Mišljenje tijela za provedbu Zakona na prijavu državne potpore

U smislu članka 14. stavak (1) Zakona, Ministarstvo financija Republike Srpske je svojim aktom dalo konsultativno mišljenje, broj 06.10/421-237-1/21 od 1.6.2021. godine, na prijavu državne potpore Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske koja se odnosi na izdavanje garancije Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka.

U navedenome mišljenju Ministarstvo financija Republike Srpske ističe kako Garancija Republike Srpske za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "ERS" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka na cjelokupan iznos zaduženja u iznosu od 47.752.979,65 KM predstavlja državnu potporu iz članka 3. stavak (1) Zakona, jer Republika Srpska u konkretnome slučaju preuzima na sebe rizik od plaćanja dospjelih obveza po obveznicama ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka.

Također, u svome mišljenju Ministarstvo financija Republike Srpske istaklo je kako predmetna Garancija Republike Srpske ne bi predstavljala državnu potporu. Potrebno je da ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, sukladno članku 137. stavak (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, uz pretpostavku ispunjenosti ostalih

uvjeta, plati tržišnu premiju za garanciju obračunatu primjenom tržišnih načela.

4. Donošenje odluke

Vijeće je razmatralo prijavu Ministarstva prometa i veza Republike Srpske na 121. sjednici, održanoj 29. lipnja 2022. godine. Pri donošenju odluke, Vijeće je uzelo u obzir cjelokupnu dostavljenu dokumentaciju.

S obzirom na to da su Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske izdali Garanciju Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, za dugoročno zaduženje emisijom obveznica emitenta ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, a da se, shodno članku 2. točka 16) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, kao datum dodjele potpore označava dan na koji je, na temelju propisa Republike Srpske, korisnik stekao pravo na primanje potpore, Vijeće je provelo postupak *ex post* odobrenja, sukladno članku 12. stavak (7) Zakona.

Naime, Vijeće je zaključilo kako je u konkretnome slučaju potpora već dodijeljena stupanjem na snagu Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, uzimajući u obzir i točku 2.1. Obavijesti Komisije (2008/C 155/02) kojom je propisano kako je potpora dodijeljena u trenutku kada se garancija izdaje, a ne u trenutku kada se ona poziva na naplatu ili u trenutku kada se izvršava plaćanje prema uvjetima iz garancije.

Vijeće je prvenstveno tijekom postupka trebalo utvrditi je li potpora dodijeljena u obliku garancije korisniku ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica predstavlja državnu potporu iz članka 3. stavak (1) Zakona.

Pri utvrđivanju predstavlja li dodjela potpore u obliku garancije korisniku ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka državnu potporu, Vijeće je razmotrilo jesu li ispunjeni svi uvjeti iz članka 3. stavak (1) Zakona, odnosno je li riječ o transferu državnih sredstava; je li se dodjelom predmetne garancije korisniku pruža ekonomska prednost koju on ne bi stekao u normalnim tržišnim uvjetima, odnosno putem vlastite učinkovitosti poslovanja; je li se predmetna garancija dodjeljuje korisniku na selektivnoj osnovi, odnosno na selektivan način, čime se daje prednost određenim gospodarskim subjektima ili određenim gospodarskim sektorima, i je li se dodjelom predložene garancije narušava ili postoji opasnost od narušavanja tržišnog natjecanja, stavljanjem u povoljniji položaj određenih gospodarskih subjekata ili proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u mjeri u kojoj to utječe na ispunjenje međunarodnih obveza Bosne

i Hercegovine iz ovoga područja, odnosno na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU.

S obzirom na to da su odredbom članka 137. stavak (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj samo propisani uvjeti kada državna garancija nije instrument dodjele državne potpore, Vijeće je u postupku najprije utvrđivalo ispunjenje navedenih uvjeta:

- 1) da gospodarski subjekt nije u teškoćama;
- 2) da je garancija povezana s posebnom financijskom transakcijom, na fiksni iznos i fiksno razdoblje;
- 3) da garancija ne pokriva više od 80% neizmirenog kredita ili druge financijske obveze korisnika, s tim da se ovo ograničenje ne odnosi na:
 1. garancije koje pokrivaju dužničke obveznice ili
 2. garancije dane s ciljem financiranja gospodarskoga subjekta čija je isključiva djelatnost pružanje usluga od općeg ekonomskog interesa, a garanciju daje tijelo koje je povjerilo vršenje usluga od općeg ekonomskog interesa;
- 4) da se premija za garanciju obračunava primjenom tržišnih načela.

Na temelju pokazatelja iz Bilance stanja i uspjeha za 2019. i 2020. godinu opisanih u točki 3.5. obrazloženja, Vijeće je utvrdilo da ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka nije u teškoćama, shodno članku 29. stavak (5) toč. 1) i 2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj. Naime, omjer knjigovodstvenog duga i kapitala nije bio veći od 7,5, a EBITDA koeficijent pokriva kamata nije bio niži od 1,0, čime je ispunjen uvjet iz članka 137. stavak (1) točka 1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Na temelju Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, i Ugovora o reguliranju međusobnih prava i obveza po osnovi Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21, za dugoročno zaduženje emisijom obveznica MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, zaključenog 3. 8. 2021. godine između Ministarstva financija i Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davatelja garancije, s jedne strane, i MH "Elektroprivreda Republike Srpske" Matično poduzeće a. d. Trebinje - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, kao emitenta, s druge strane, zaključili smo da je predmetna Garancija povezana s posebnom financijskom transakcijom - emisijom obveznica emitenta ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, na fiksni iznos od 32.753.768,74 KM i fiksno razdoblje od deset godina, čime je ispunjen uvjet iz članka 137. stavak (1) točka 2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Budući da Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske predmetnom garancijom neopozivo i bezuvjetno garantira plaćanje svih neplaćenih obveza ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka po osnovi dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica emitenta do ukupnog iznosa od 32.753.768,74 KM (vrijednost emisije 27.436.000,00 KM uvećana za kamatu od 3,5% na godišnjoj razini), odnosno da Republika Srpska garantira za ukupne obveze (100%) emitenta obveznica ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka prema Centralnom registru vrijednosnih papira Republike Srpske kao korisniku garancije, a da se uvjet članka 137. stavak (1) točka 3) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj da garancija ne pokriva više od 80% neizmirene financijske obveze korisnika ne odnosi na garancije koje pokrivaju dužničke obveznice shodno podtočki 1. navedene točke, Vijeće je utvrdilo kako je navedeni uvjet ispunjen.

S obzirom na to da Garancijom Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, i Ugovorom o reguliranju međusobnih prava i obveza po osnovi

Garancije Republike Srpske nije propisana obveza gospodarskome subjektu ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka da Ministarstvu financija i Ministarstvu energetike i rudarstva Republike Srpske, kao davateljima garancije za njegovo dugoročno zaduženje emisijom obveznica, plati premiju za garanciju, obračunatu primjenom tržišnih načela, Vijeće je utvrdilo kako nije ispunjen uvjet iz članka 137. stavak (1) točka 4) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je u postupku utvrdilo kako u slučaju izdavanja predmetne Garancije, izdane za dugoročno zaduženje ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka emisijom vlastitih obveznica, nisu kumulativno ispunjeni svi uvjeti iz članka 137. Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj koji isključuju postojanje državne potpore budući da za garanciju nije plaćena tržišna premija.

Shodno navedenom, Vijeće je utvrđivalo jesu li ispunjeni svi uvjeti iz članka 3. stavak (1) Zakona, odnosno predstavlja li dodjela potpore u obliku garancije korisniku ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka državnu potporu.

Vijeće je u postupku utvrdilo kako je uvjet iz članka 3. stavak (1) Zakona koji se odnosi na prijenos državnih sredstava ispunjen, budući da Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske, shodno izdanoj garanciji Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, preuzimaju rizik plaćanja svih neplaćenih obveza ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka po osnovi dospjelih anuiteta iz dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira - obveznica, te kako nisu naplatili adekvatnu naknadu u vidu tržišne premije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka.

Naime, shodno točki 2.1. Obavijesti Komisije (2008/C 155/02), garancije koje je izravno dala država, tj. centralne ili lokalne vlasti, kao i garancije koje su putem izvora države dala druga tijela pod kontrolom države, kao naprimjer poduzetnici, a koja se mogu pripisati javnoj vlasti, mogu se smatrati državnom potporom. Također, istom točkom Obavijesti Komisije (2008/C 155/02) propisano je kako pogodnost državne garancije jeste ta da rizik povezan s garancijom snosi država i za to prihvaćanje rizika od strane države, u normalnim okolnostima, trebalo bi platiti odgovarajuću naknadu, te ako se država odrekne te naknade, to istodobno predstavlja korist za poduzetnika i iscrpljivanje državnih sredstava pa, sukladno tome, čak i ako se nikad ne izvrši plaćanje prema uvjetima iz garancije, svejedno je riječ o državnoj potpori.

Kada je u pitanju drugi uvjet iz članka 3. stavak (1) Zakona, Vijeće je u postupku utvrdilo da je on ispunjen, jer je izdavanjem predmetne Garancije korisnik ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka stekao ekonomsku prednost koju ne bi stekao u normalnim tržišnim uvjetima, odnosno putem vlastite učinkovitosti poslovanja, s obzirom da za nju nije platilo tržišnu premiju Republici Srpskoj i što se bez garancije Republike Srpske navedeno poduzeće ne bi moglo zadužiti emisijom vlastitih obveznica.

Dalje, Vijeće je u postupku utvrdilo kako je treći uvjet iz članka 3. stavak (1) Zakona ispunjen, s obzirom na to da je potpora u obliku garancije dodijeljena na selektivnoj osnovi, odnosno na selektivan način, jer je dodjelom dana prednost samo jednom točno određenom gospodarskom subjektu. Naime, da bi ovaj uvjet bio ispunjen, potrebno je utvrditi da se dodjelom državne potpore stavljaju u povoljniji položaj određeni gospodarski subjekti, određeni sektori gospodarstva ili proizvodnja/trgovina određenih proizvoda.

U konkretnome slučaju Vijeće je utvrdilo da se predmetnom garancijom stavlja u povoljniji položaj, odnosno favorizira samo jedan gospodarski subjekt - ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za čije je zaduženje emisijom obveznica izdana državna garancija.

Što se tiče četvrtog uvjeta iz članka 3. stavak (1) Zakona, koji se odnosi na narušavanje i postojanje opasnosti od narušavanja tržišnog natjecanja stavljanjem u povoljniji položaj određenih gospodarskih subjekata ili proizvodnje ili trgovine određenih proizvoda ili pružanja određenih usluga u mjeri u kojoj to utječe na ispunjenje međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine iz ovoga područja, odnosno na trgovinu između Bosne i Hercegovine i EU, Vijeće je u postupku utvrdilo kako izdavanjem predmetne garancije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka za dugoročno zaduženje emisijom vlastitih obveznica postoji opasnost od narušavanja tržišnog natjecanja i utjecaj na trgovinu, jer se ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka stavlja u povoljniji položaj u odnosu na konkurente.

Naime, shodno točki 187. Obavijesti Komisije (2016/C 262/01), kojom je propisano kako narušavanje tržišnog natjecanja, u smislu članka 107. stavak 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, obično postoji kada država dodijeli financijsku prednost nekom poduzetniku u liberaliziranom sektoru u kojemu postoji ili bi moglo postojati tržišno natjecanje, dok se u točki 188. navedene Obavijesti ističe da, sukladno zakonodavstvu EU, pravni monopol postoji kada je određena usluga zakonodavstvom ili regulatornim mjerama rezervirana za isključivog pružatelja, pri čemu je svim drugim gospodarskim subjektima jasno zabranjeno pružanje takvih usluga. Vijeće je utvrdilo kako je tržište električne energije u Republici Srpskoj liberalizirano stupanjem na snagu Zakona o električnoj energiji koji je stupio na snagu 1.1.2021. godine

Sukladno odredbi članka 46. stavak (2) Zakona o električnoj energiji, kojom je propisano kako je operater distributivnog sustava pravna osoba koja ima potrebnu dozvolu i koja je odgovorna za rad, upravljanje, održavanje, razvitak i izgradnju distributivnog sustava na određenom geografskom području, Vijeće je utvrdilo kako ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka nema pravni monopol na obavljanje elektroenergetske djelatnosti distribucije električne energije, nego je jasno kako i druge pravne osobe mogu podnijeti zahtjev RERS-u za dobivanje potrebne dozvole.

Uzimajući u obzir Dozvolu Regulatornog povjerenstva za energetiku Republike Srpske za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, broj 01-351-04-1/10-3/19, koja je izdana sukladno tada važećem Zakonu o električnoj energiji ("Službeni glasnik RS", br. 8/08, 34/09, 92/09 i 1/11), shodno kojoj ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka obavlja djelatnost distribucije električne energije (operatera distributivnog sustava) na točno određenoj geografskom području Republike Srpske počev od 28.12.2019. do 28.12.2024. godine, Vijeće je utvrdilo kako će istekom navedene Dozvole ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka i drugi gospodarski subjekti imati pravo podnijeti zahtjev za dobivanje dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije (operatera distributivnog sustava) na navedenom području Republike Srpske.

Shodno činjenici kako je rok važenja predmetne garancije izdane ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka deset godina, tj. do 2031. godine, Vijeće je utvrdilo kako se dodjelom predmetne državne potpore u obliku garancije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka stavlja u povoljniji položaj u odnosu na konkurente, odnosno gospodarske subjekte koji će biti zainteresirani za dobivanje dozvole za operatera distributivnog sustava, nakon isteka važeće dozvole RERS-a ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, 2024. godine, jer se dodjelom predmetne državne potpore jača konkurentski položaj ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, a što će posljedično smanjiti vjerovatnoću da će se bilo koji alternativni operater nadmetati za dozvolu za obavljanje distribucije električne energije kada istekne trenutna Dozvola ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka.

Navedeno stajalište Vijeća potvrđuje i točka 189. Obavijesti Komisije (2016/C 262/01), kojom je propisano da bi javnom potporom moglo biti narušeno tržišno natjecanje čak i ako se njome ne pomaže poduzetniku primatelju da se proširi i stekne

tržišni udio, nego je dovoljno da mu se državnom potporom omogućava zadržavanje snažnijeg konkurentskog položaja od onoga koji bi imao da mu potpora nije pružena.

Također, s obzirom na to da se električnom energijom koja se isporučuje putem distributivnog sustava konkurira (ma koliko minimalno ili potencijalno) ostalim energentima za grijanje koje koriste gospodarski subjekti i domaćinstva i koje isporučuju druge kompanije koje djeluju u BiH, Vijeće je utvrdilo kako državna potpora u obliku garancije za ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, kao operateru distributivnog sustava, favorizira električnu energiju u odnosu na druge izvore energije koji bi mogli zamijeniti električnu energiju za neke namjene, što nije sukladno međunarodnim obvezama Bosne i Hercegovine, točnije članku 18. stavak 1. točka c) Ugovora o osnivanju Energetske zajednice ("Službeni glasnik BiH", broj 09/06 - izdanje Međunarodni ugovori), kojim je propisano kako svaka javna potpora koja remeti ili prijeti da će poremetiti tržišno natjecanje time što favorizira određena poduzeća ili određene energetske resurse, nije spojiva s pravilnim funkcioniranjem ovoga Ugovora u mjeri u kojoj to može utjecati na trgovinu mrežnom energijom između ugovornih strana.

Navedeno stajalište Vijeća da se dodjelom državne potpore u obliku garancije narušava tržišno natjecanje ili postoji opasnost od narušavanja tržišnog natjecanja potvrđuje i Odluka Europske komisije SA.38918 (2014/N) od 3.2.2015. godine u predmetu dodjele kredita regionalnim operaterima distributivnih mreža za olakšavanje priključka proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora u Kraljevini Švedskoj: "Paragraf 25: Električna energija je predmet trgovine u cijelom Europskom ekonomskom prostoru, tako da se navedenom mjerom utječe na trgovinu. Također, prijavljena mjera narušava ili prijeti narušavanjem tržišnog natjecanja jer će od nje imati koristi regionalni mrežni operateri koji apliciraju za tu potporu i imaju planove ulaganja u proširenje svojih mreža u odnosu na druge mrežne operatere koji bi potencijalno, također, mogli priključiti električnu energiju iz novih proizvodnih kapaciteta ako bi se odgovarajuće jačanje mreže odvijalo kroz vlastite investicije ili bi se financiralo putem mrežnih naknada koje plaćaju sami proizvođači električne energije na temelju trenutnoga regulatornog režima u Švedskoj."

Kada je u pitanju utjecaj na trgovinu, Vijeće je utvrdilo kako se dodjelom državne potpore u obliku garancije ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka utječe na trgovinu jer se njome jača položaj ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka u odnosu na druge operatere distributivnog sustava, koji bi mogli podnijeti zahtjev RERS-u za izdavanje dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije na navedenom geografskom području Republike Srpske.

Naime, točkom 191. Obavijesti Komisije (2016/C 262/01) propisano je kako se može smatrati da javna potpora može imati učinak na trgovinu između država članica čak i ako korisnik nije izravno uključen u prekograničnu trgovinu (naprimjer, zbog subvencije bi operaterima u drugim državama članicama moglo biti teže ući na tržište održavanjem ili povećavanjem lokalne ponude).

Uzimajući u obzir navedeno, Vijeće je utvrdilo kako garancija izdana od Ministarstva financija i Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za dugoročno zaduženje ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka emisijom vlastitih obveznica predstavlja državnu potporu iz članka 3. stavak (1) Zakona jer su kumulativno ispunjeni prethodno navedeni uvjeti.

S obzirom na to kako je državna potpora u obliku garancije već dodijeljena stupanjem na snagu Garancije Republike Srpske, br. 06.08/440-49/21 i 05.05/012-975-5/21 od 3.8.2021. godine, Vijeće je zaključilo kako je ona nezakonita shodno Zakonu jer je izdana bez prethodnoga odobrenja Vijeća. Naime, člankom 12. stavak (6) Zakona propisano je kako davatelj državne potpore može korisniku dodijeliti državnu potporu isključivo nakon što to odobri Vijeće, dok je člankom 5. stavak (3) propisano kako je

državna potpora dodijeljena suprotno članku 12. ovoga Zakona nezakonita i podliježe povratu sukladno odredbama članka 18. ovoga Zakona.

Shodno članku 12. stavak (7) Zakona, Vijeće je u postupku *ex post* kontrole utvrdilo kako predmetna državna potpora nije usklađena sa Zakonom i podzakonskim aktima usvojenim na temelju njega, jer predmetna državna potpora u obliku garancije nije usklađena ni s jednom kategorijom državne potpore iz članka 1. stavak (2) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj.

Sukladno navedenome, Vijeće je odlučilo kao u točki 1. dispozitiva ovoga Rješenja.

S obzirom na to da je člankom 18. stavak (3) Zakona propisano da ako se *ex post* kontrolom utvrde nepravilnosti, Vijeće određuje davatelju državne potpore rok od najdulje 90 dana za otklanjanje utvrđene nepravilnosti, Vijeće je u postupku utvrdilo kako se nepravilnost u konkretnome slučaju ogleda u neispunjenju svih kriterija iz članka 137. stavak (1) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, odnosno uvjeta iz točke 4) navedenoga članka, s obzirom da za predmetnu Garanciju nije plaćena premija obračunata primjenom tržišnih načela.

U svrhu otklanjanja utvrđene nepravilnosti, davatelji državne potpore, Ministarstvo financija i Ministarstvo energetike i rudarstva Republike Srpske, dužni su naplatiti tržišnu premiju za izdanu garanciju od ZP "Elektrokrajina" a. d. Banja Luka, utvrđenu sukladno članku 6. Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj i odredbama Obavijesti Komisije (2008/C 155/02) i Obavijesti Komisije EU o reviziji metode o određivanju referentnih i diskontnih stopa ("Službeni list EU", br. C 14/2008).

Na taj način bi ispunili uvjet iz članka 137. stavak (1) točka 4) Uredbe o namjeni, kriterijima i uvjetima za dodjelu državne potpore u Republici Srpskoj, a budući da je Vijeće u postupku utvrdilo kako su ostali uvjeti iz članka 137. stavak (1) navedene Uredbe ispunjeni, predmetna garancija ne bi predstavljala instrument dodjele državne potpore.

Vijeće je, sukladno navedenome, odlučilo kao u točki 2. dispozitiva ovoga Rješenja.

Sukladno članku 18. stavak (3) Zakona, kojim je propisano da, ako davatelj državne potpore ne otkloni nepravilnosti, Vijeće donosi negativnu odluku iz članka 12. stavak (3) točka d) ovoga Zakona i utvrđuje obvezu povrata iznosa dodijeljene državne potpore od korisnika u visini utvrđenih nepravilnosti, uvećanom za iznos zatezних kamata koje teku od dana kada su se utvrđene nepravilnosti pojavile do dana povrata njezinoga iznosa, Vijeće je odlučilo kao u točki 3. dispozitiva ovoga Rješenja.

Uputa o pravnom lijeku:

Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka ovoga Rješenja.

Broj UP/I 03-26-1-54-4/21
29. lipnja 2022. godine
Istočno Sarajevo

Predsjedateljica
Vijeća za državnu potporu BiH
Dr. Radmila Čičković, v. r.

Na osnovu člana 12. stav (7) i člana 18. stav (3) Zakona o sistemu državne pomoći u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 10/12 i 39/20), te člana 193. Zakona o upravnom postupku ("Službeni glasnik BiH", br. 29/02, 12/04, 88/07, 93/09, 41/13 i 53/16), rješavajući u postupku *ex post* kontrole usklađenosti državne pomoći sa propisima o državnoj pomoći, pokrenutom na osnovu prijave Ministarstva energetike i rudarstva Republike Srpske za odobrenje državne pomoći u obliku garancije korisniku

Mješoviti holding "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - Зависно предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обвезница, Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине на 121. сједници, одржаној 29. јуна 2022. године, донио је следеће

РЈЕШЕЊЕ

1. Утврђује се да државна помоћ додијељена у облику гаранције Републике Српске кориснику МХ "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обвезница није у складу са Законом о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини.
2. Налаже се Министарству финансија и Министарству енергетике и рударства Републике Српске, као даваоцима државне помоћи, да у року од 90 дана од дана пријема овог рјешења оtkлоне неpravилности утврђене у тачки 4. образложења овог рјешења, односно да обрачунају и наплате тржишну премију за предметну гаранцију од корисника државне помоћи из тачке 1. диспозитива овог рјешења и Савјету доставе доказ о извршеној уплати.
3. Ако даваоци државне помоћи не поступи по захтјеву из тачке 2. диспозитива овог рјешења, Савјет ће донијети негативну одлуку и утврдити обавезу поврата незаконито додијељене државне помоћи.
4. Ово рјешење биће објављено у "Службеном гласнику БиХ", службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

1. Захтјев за покретање поступка

Савјет за државну помоћ Босне и Херцеговине (у даљем тексту: Савјет) запримо је 22.06.2021. године под бројем: УП/И 03-26-1-77-1/21 пријаву Министарства енергетике и рударства Републике Српске за одобрење државне помоћи у облику гаранције Републике Српске кориснику Мјешовити холдинг "Електропривреда Републике Српске" Матично предузеће а. д. Требиње - Зависно предузеће "Електрокрајина" а. д. Бања Лука за дугорочно задужење емисијом сопствених обвезница.

У смислу члана 14. став (1) Закона о систему државне помоћи у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон), Министарство финансија Републике Српске је својим актом дало консултативно мишљење, број 06.10/421-237-1/21 од 01.06.2021. године, на пријаву државне помоћи Министарства енергетике и рударства Републике Српске која се односи на издавање гаранције Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, те у прилогу, сходно одредби члана 12. став (2) Закона, доставило Савјету Образац за пријаву државне помоћи Министарства енергетике и рударства Републике Српске.

Уз Образац за пријаву државне помоћи (у даљем тексту: Образац пријаве), подносилац је доставио копије следеће документације:

- Одлуке Владе Републике Српске о давању сагласности за издавање гаранције Републике Српске за дугорочно задужење емисијом обвезница МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, број 04/1-012-2-1428/21 од 13.05.2021. године,
- Захтјева МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д. Бања Лука, број 5434/21 од 11.05.2021. године,
- Одлуке Скупштине акционара МХ "ЕРС" Матично предузеће а. д. Требиње - ЗП "Електрокрајина" а. д.